

НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ГРУПІ З РІЗНИМ РІВНЕМ НАВИЧОК ДО ОВОЛОДІННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Чернявська С.М., Немерцова О.Є.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Як правило, в кожній навчальній групі існує розподіл студентів за рівнем навичок до оволодіння українською мовою. Вирізнення із загалу студентів кількох підгруп відповідно до швидкості оволодіння мовою відбувається вже на вступних заняттях. Причини загальновідомі – від індивідуальних психофізіологічних здібностей, впливу національної мови, рівня базової підготовки до умов комплектування груп. Отже, одна група об'єднує студентів з різними рівнями мовної компетенції (від повної відсутності до можливості простого спілкування). Тому при організації навчання насамперед треба враховувати таке: очікування студентів; рівень їхньої базової освіти; мету навчальної роботи студентів (навчальну, професійну тощо); соціально-економічний досвід студентів; відповідність певних методичних прийомів вищеназваним показникам.

Робота в групі, де студенти виявляють різний рівень підготовки до оволодіння українською мовою як іноземною вимагає від викладача такої організації навчального процесу, щоб кожен зі студентів постійно працював, не відчував себе поза увагою і, найважливіше, просувався у навчанні. Тобто, кожен студент, незалежно від базової підготовки, після заняття повинен відчувати, що він вивчає щось нове. В основі методики навчання у різнорівневій групі лежить принцип індивідуалізації. Маємо на увазі, що навчання в групі відбувається за єдиною програмою, але з урахуванням індивідуального рівня кожного студента.

Незалежно від початкового рівня студент-іноземець повинен чітко усвідомлювати рівень своєї успішності у вивченні української мови, відчувати прогрес у навчанні і бачити результат своєї роботи після кожного заняття. Досягнення цього у різнорівневій групі дещо затруднене, але можливе. Звичайно, очевидною на перший погляд видається така організація роботи, коли в студентському колективі відповідно до середнього рівня умовно визначаються певні підгрупи, і викладач працює з ними паралельно, ставить різні навчальні завдання, створює відмінні системи вправ. Однак така паралельність веде до того, що студенти різних підгруп майже не спілкуються між собою під час заняття.

Альтернативним до цього є такий навчальний процес, коли усі студенти різнорівневої групи працюють одночасно. Треба уникати ситуації, коли доступність вступного курсу формує у них ілюзорне уявлення про легкість навчання, а це, як наслідок, не сприяє виробленню навичок до систематичної праці.

Найбільш оптимальним методом роботи у таких різнорівневих групах є поєднання обох організаційних прийомів. Упродовж перших уроків, коли у студентів формується артикуляційна база, орфографічні навички, початковий лексичний запас, робота має проходити паралельно: вправи різного типу і рівня

ISSN 2222-2944. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я. 2023
складності для кожної підгрупи; індивідуальні домашні завдання; різні види контролю.

У роботі над усним мовленням особливе місце посідають різного роду рольові ігри, у яких беруть участь усі студенти, – від простого діалогу за зразком до вільного обміну думками на задану тему з колективною роботою над помилками. При цьому можна запропонувати студентам завдання різного типу: діалоги зі сценарієм; діалоги з пропущеними словами, які потрібно відтворити; діалоги із наочним роз'ясненням, а також складання діалогів у парах на обрану тему; додумування закінчення для розпочатого діалогу, висловлювання згоди чи не згоди із твердженням, яке виголошує викладач.

Поряд із труднощами, робота у різнорівневій групі має свої переваги. Відомо, що у процесі оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю найбільш вагомим є мотиваційний чинник. Наявність в одному навчальному колективі студентів порівняно вищого рівня оволодіння українською мовою стимулює активність інших членів групи.

Підсумовуючи вищесказане можна сформулювати деякі умови для успішної реалізації диференційованого навчання в межах однієї групи: викладач повинен домогтися, щоб студент усвідомив свою роль у навчальній групі, усі члени якої мають одну мету; кінцева мета повинна бути досяжною для усіх студентів; добір навчальних методів і прийомів має відповідати складу групи і мусить бути максимально індивідуалізованим; навчальні завдання повинні передбачати для студентів можливість освоєння однакового матеріалу різними способами.